Lekcja 2

zasiłek chorobowy
świadczenie rehabilitacyjne
jednorazowe odszkodowanie
zasiłek macierzyński
renta wypadkowa
zasiłek opiekuńczy
zasiłek opiekuńczy
ZASIŁEK CHOROBOWY

Co Ci się należy, kiedy płacisz składki

- System ubezpieczeń społecznych
- Praca zarobkowa a ubezpieczenia
- Świadczenia z ubezpieczenia chorobowego
- Świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego

Na stronie zus.pl/edukacja
w zakładce [Szkoły ponadpodstawowe] → [Materiały do pobrania]
są odniesienia do podstawy programowej, scenariusz lekcji 2,
a także formy pracy, metody, techniki i środki dydaktyczne.

Lekcja 2: Co Ci się należy, kiedy płacisz składki

- System ubezpieczeń społecznych
- Praca zarobkowa a ubezpieczenia
- Świadczenia z ubezpieczenia chorobowego
- Świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego

ZUS ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Lekcje z ZUS

Lekcja 2

Prezentacja

Lekcje z ZUS

System ubezpieczeń społecznych

1

starość	→	ubezpieczenie emerytalne
niezdolność do pracy	→	ubezpieczenia rentowe
wypadek przy pracy	→	ubezpieczenie wypadkowe
macierzyństwo i choroba	→	ubezpieczenie chorobowe

Lekcja 2

Jeśli będziesz płacić składki na ubezpieczenia społeczne, otrzymasz świadczenie, gdy znajdziesz się w sytuacji, którą ubezpieczenie obejmuje:

- gdy osiągniesz wiek emerytalny i nie będziesz już mógł lub chciał pracować – będzie Ci przysługiwała emerytura z ubezpieczenia emerytalnego;
- gdy będziesz przez dłuższy czas niezdolny do pracy – możesz starać się o rentę z ubezpieczeń rentowych;
- gdy ulegniesz wypadkowi przy pracy – możesz liczyć na świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego;
- gdy zachorujesz, będziesz opiekować się chorym członkiem rodziny, urodzisz dziecko albo przyjmiesz je na wychowanie – otrzymasz zasiłek z ubezpieczenia chorobowego.

Lekcje z ZUS

Ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych korzystamy przez całe życie

2

- zasiłek macierzyński
- zasiłek opiekuńczy
- zasiłek chorobowy
- świadczenie rehabilitacyjne
- rehabilitacja lecznicza
- renta z tytułu niezdolności do pracy
- emerytura
- zasiłek pogrzebowy

Lekcja 2

Warunki nabycia prawa do wymienionych świadczeń znajdziesz na kolejnych slajdach. Prawo do rehabilitacji leczniczej, renty, emerytury i zasiłku pogrzebowego omówimy w lekcji 3.

Lekcje z ZUS

Praca zarobkowa a ubezpieczenia

3

Ubezpieczenie	Umowa o dzieło	Umowa zlecenia z uczniami i studentami (do skończenia przez nich 26 lat)	Umowa zlecenia	Umowa o pracę	Działalność gospodarcza
Emerytalne	○	○	●	●	●
Rentowe	○	○	●	●	●
Chorobowe	○	○	◐	●	◐
Wypadkowe	○	○	●	●	●
Zdrowotne	○	○	●	●	●

● Ubezpieczenie obowiązkowe ◐ Ubezpieczenie dobrowolne ○ Brak ubezpieczenia

Te zasady ubezpieczeń obowiązują, gdy umowa lub prowadzenie działalności jest jedynym źródłem zarobków.

Lekcja 2

Tabela przedstawia, na jakich zasadach osoby, które pracują zarobkowo, są objęte ubezpieczeniami społecznymi i ubezpieczeniem zdrowotnym. Te zasady różnią się w zależności od tego, czy ktoś wykonuje umowę o dzieło lub umowę zlecenia, ma umowę o pracę, czy prowadzi działalność gospodarczą. Zakładamy, że osoba ubezpieczona ma tylko jeden tytuł do ubezpieczeń, np. wykonuje tylko umowę zlecenia.
Jeśli będziesz pracować na podstawie **umowy o pracę**, to zawsze będziesz podlegać obowiązkowo wszystkim ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu. Twój pracodawca będzie płacił za Ciebie wszystkie składki na te ubezpieczenia.

Jeśli w czasie nauki w szkole ponadpodstawowej lub studiów (do ukończenia 26 lat) będziesz pracować na podstawie **umowy zlecenia**, to zleceniodawca nie będzie płacił za Ciebie żadnych składek. Jeśli nie będziesz się już uczyć albo będziesz, ale skończysz 26 lat, to od umowy zlecenia obowiązkowe będą dla Ciebie ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, wypadkowe i zdrowotne. Tylko ubezpieczenie chorobowe będzie dobrowolne.

Jeśli **umowa o dzieło** będzie dla Ciebie jedynym źródłem przychodu, to nie będziesz z tej umowy podlegać ubezpieczeniom społecznym ani ubezpieczeniu zdrowotnemu.

Od zasady, że od umowy o dzieło czy zlecenia zawartej w czasie nauki (do ukończenia 26 lat) nie trzeba płacić żadnych składek, jest wyjątek. Jeśli podpiszesz taką umowę z własnym pracodawcą, to od umowy o dzieło i zlecenia będzie on musiał płacić wszystkie składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

Jeśli będziesz prowadzić **działalność gospodarczą**, to będziesz obowiązkowo objęty ubezpieczeniami: emerytalnym, rentowymi, wypadkowym i zdrowotnym. Tylko ubezpieczenie chorobowe będzie dobrowolne. Będziesz mógł skorzystać z ulg w płaceniu składek na ubezpieczenia społeczne, które omówimy w lekcji 4.

Lekcje z ZUS

Stopy procentowe składek i zasady ich finansowania

4

Ubezpieczenie	Stopa procentowa składki	Zasady finansowania składek od umowy o pracę i umowy zlecenia		Zasady finansowania składek przez osobę, która prowadzi działalność gospodarczą
		ze środków pracodawcy, zleceniodawcy	ze środków pracownika, zleceniobiorcy	
Emerytalne	19,52%	9,76%	9,76%	wszystkie składki w całości z własnych środków
Rentowe	8%	6,5%	1,5%	
Chorobowe	2,45%	-	w całości	
Wypadkowe	jest zróżnicowana	w całości	-	
Zdrowotne	9% albo 4,9% dla przedsiębiorców opodatkowanych wyłącznie podatkiem liniowym	-	w całości	

Lekcja 2

Stopa procentowa **składki na ubezpieczenie wypadkowe** jest zróżnicowana. Ustala ją na rok (od 1 kwietnia do 31 marca następnego roku) sam płatnik albo robi to ZUS.
Jeśli płatnik przekaże informację o danych do ustalenia składki wypadkowej (ZUS IWA) za trzy ostatnie lata, to ZUS ustali mu stopę procentową składki wypadkowej. Zawiadomienie o wysokości stopy procentowej otrzyma w formie elektronicznej na swoje konto na Platformie Usług Elektronicznych (PUE)/eZUS.

Jeśli płatnik składek sam ustala stopę procentową składki wypadkowej, to zależy ona od tego, czy podlega on wpisowi do rejestru REGON oraz ile osób zgłasza do ubezpieczenia wypadkowego.

Na przykład dla płatnika składek, który zgłasza do ubezpieczenia wypadkowego maksymalnie 9 ubezpieczonych i nie podlega wpisowi do rejestru REGON, stopa procentowa składki wypadkowej wynosi 50% najwyższej stopy procentowej dla grup działalności (czyli 1,67% w roku składkowym, który trwa od 1 kwietnia 2024 r. do 31 marca 2025 r.).

Więcej na temat składek opłacanych przez osoby prowadzące działalność gospodarczą przeczytasz w lekcji 4.

Lekcje z ZUS

Świadczenia z ubezpieczenia chorobowego

5

zasiłek chorobowy

świadczenie rehabilitacyjne

zasiłek macierzyński

zasiłek opiekuńczy

Otrzymasz świadczenia z ubezpieczenia chorobowego, jeśli będziesz podlegać temu ubezpieczeniu:

- **obowiązkowo**, np. jako pracownik;
- **dobrowolnie**, np. jako osoba prowadząca działalność gospodarczą czy zleceniobiorca (o ile nie podpiszesz umowy z własnym pracodawcą).

Na zasiłek opiekuńczy i macierzyński możesz liczyć od pierwszego dnia ubezpieczenia. Natomiast zasiłek chorobowy przysługuje zwykle dopiero po określonym okresie ubezpieczenia. Przeczytasz o tym w materiałach dla ucznia (w tekście uzupełniającym do lekcji 2, s. 27).

Lekcje z ZUS

Zasiłek chorobowy

otrzymasz zamiast pensji, gdy będziesz chorować i korzystać ze zwolnienia lekarskiego

6

Lekcja 2

Maksymalny okres wypłaty zasiłku chorobowego wynosi:

- **182 dni**;
- **270 dni** – jeśli Twoja niezdolność do pracy wystąpi w czasie ciąży albo będzie spowodowana gruźlicą;
- **91 dni** – jeżeli Twoja niezdolność do pracy wystąpi po ustaniu ubezpieczenia (nie dotyczy to:
  - niezdolności do pracy z powodu poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz zabiegowi ich pobrania;
  - niezdolności do pracy spowodowanej gruźlicą;
  - niezdolności do pracy w czasie ciąży).

Jeśli będziesz pracownikiem i będziesz korzystać ze zwolnienia lekarskiego, to przed zasiłkiem chorobowym otrzymasz **wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy** (na podstawie Kodeksu pracy) finansowane przez pracodawcę. Prawo do takiego wynagrodzenia przed zasiłkiem będziesz mieć także wtedy, gdy będziesz wykonywać pracę nakładczą (chałupniczą) albo odbywać służbę zastępczą.

Wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy możesz otrzymać łącznie za 33 dni w ciągu roku kalendarzowego, a jeśli ukończysz 50 rok życia – łącznie za 14 dni. Krótszy okres wypłaty wynagrodzenia za czas choroby (14 dni) dotyczy pracowników w wieku powyżej 50 lat, którzy chorują w następnych latach po osiągnięciu tego wieku.

Okres 33 albo 14 dni niezdolności do pracy ustalasz, sumując poszczególne okresy niezdolności do pracy w roku kalendarzowym, nawet jeśli:

- występują między nimi przerwy;
- byłeś w danym roku kalendarzowym zatrudniony u więcej niż jednego pracodawcy.

Jeśli będziesz pracownikiem, chałupnikiem albo będziesz odbywać służbę zastępczą, **zasiłek chorobowy otrzymasz** od 34 albo od 15 dnia niezdolności do pracy w roku kalendarzowym.

Lekcje z ZUS

Zasiłek chorobowy
wynosi:

7

- **80% pensji** (średniej z 12 miesięcy);
- **100% pensji** (średniej z 12 miesięcy), jeśli Twoja niezdolność do pracy będzie spowodowana m.in. wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy albo wystąpi w czasie ciąży.

Jeśli pracodawca zatrudnia powyżej 20 osób, to wypłaca im zasiłki, a następnie rozlicza się z ZUS. W pozostałych przypadkach zasiłki wypłaca ZUS.

Lekcja 2

Otrzymasz zasiłek chorobowy z ubezpieczenia chorobowego w wysokości 100% pensji również wtedy, gdy będziesz niezdolny do pracy, ponieważ poddałeś się:
- niezbędnym badaniom lekarskim dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów;
- zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów.

ZUS wypłaca zasiłki:
- ubezpieczonym, których płatnicy składek zgłaszają do ubezpieczenia chorobowego maksymalnie 20 osób;
- ubezpieczonym, którzy prowadzą działalność pozarolniczą, i osobom z nimi współpracującym;
- ubezpieczonym duchownym;
- osobom, które są uprawnione do zasiłków za okres po ustaniu ubezpieczenia, np. po rozwiązaniu umowy o pracę;
- ubezpieczonym, którzy są objęci ubezpieczeniem chorobowym w Polsce z tytułu zatrudnienia u zagranicznego pracodawcy.

Płatnik (pracodawca) wypłaca zasiłek, jeśli zgłasza do ubezpieczenia chorobowego ponad 20 osób. Liczbę ubezpieczonych, która decyduje o tym, kto wypłaca zasiłki, płatnik ustala na rok kalendarzowy. Bierze pod uwagę liczbę osób zgłoszonych do ubezpieczenia chorobowego na 30 listopada poprzedniego roku. Płatnicy składek, którzy na ten dzień nie zgłaszali nikogo do ubezpieczenia chorobowego, ustalają liczbę ubezpieczonych na pierwszy miesiąc, w którym zgłosili zatrudnione osoby do ubezpieczenia.

Lekcje z ZUS

Świadczenie rehabilitacyjne
przysługuje Ci, jeśli:

8

- wykorzystasz zasiłek chorobowy przez maksymalny okres, a nadal będziesz niezdolny do pracy;
- możliwe jest, że odzyskasz zdolność do pracy po dalszym leczeniu lub rehabilitacji;
- nie jesteś uprawniony do innego świadczenia, jak emerytura, renta czy zasiłek dla bezrobotnych.

ZUS przyznaje świadczenie rehabilitacyjne **na wniosek**. Najlepiej, jeśli złożysz go co najmniej 6 tygodni przed zakończeniem okresu pobierania zasiłku chorobowego. Taki termin gwarantuje wypłatę świadczenia rehabilitacyjnego od razu, gdy skończy się zasiłek chorobowy.

Lekcje z ZUS

Świadczenie rehabilitacyjne

9

Abyś mógł skorzystać ze świadczenia rehabilitacyjnego, lekarz orzecznik ZUS musi wydać Ci **orzeczenie o niezdolności do pracy na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy**.

Jeżeli lekarz orzecznik stwierdzi, że jesteś zdolny do pracy, a Ty się z tym nie zgadzasz, możesz wnieść sprzeciw do komisji lekarskiej ZUS.

Lekcja 2

Jeśli złożysz wniosek o świadczenie rehabilitacyjne, ZUS przekaże Twoją sprawę lekarzowi orzecznikowi ZUS. Lekarz orzecznik ZUS wyda w tej sprawie orzeczenie. Jeśli nie będziesz się z nim zgadzać, możesz w ciągu 14 dni od doręczenia orzeczenia wnieść sprzeciw. W ciągu 14 dni od wydania orzeczenia prezes ZUS może zgłosić zarzut wadliwości tego orzeczenia. Sprzeciw lub zarzut wadliwości rozpatrzy komisja lekarska ZUS i wyda orzeczenie.

Na podstawie orzeczenia lekarza orzecznika albo komisji lekarskiej ZUS wyda decyzję w sprawie świadczenia rehabilitacyjnego. Jeśli komisja wyda orzeczenie, z którym się nie zgadzasz, po wydaniu decyzji przez ZUS masz prawo odwołać się do sądu. To bardzo ważne prawo obywatelskie i przysługuje względem każdej decyzji ZUS. W sprawie zasiłków sądem właściwym jest sąd rejonowy.

Świadczenie rehabilitacyjne może być przyznane jednorazowo lub w częściach.

Lekcje z ZUS

Świadczenie rehabilitacyjne

możesz otrzymywać maksymalnie przez 12 miesięcy

10

Wynosi ono:

- **90% pensji** (średniej z 12 miesięcy) przez pierwsze 90 dni, a w pozostałym okresie **75% pensji**;
- **100% pensji** (średniej z 12 miesięcy), jeśli niezdolność do pracy przypada w czasie ciąży.

Jeśli niezdolność do pracy przypada w czasie ciąży, dokumentem do wypłaty świadczenia rehabilitacyjnego w wysokości 100% pensji jest zaświadczenie lekarskie stwierdzające ciążę.

Lekcje z ZUS

Zasiłek macierzyński

otrzymasz, jeśli urodzisz dziecko albo przyjmiesz dziecko na wychowanie

11

Lekcja 2

Okres wypłaty zasiłku będzie zależał od **liczby dzieci**, które urodzisz podczas jednego porodu lub jednocześnie przyjmiesz na wychowanie.

Z zasiłku macierzyńskiego może też skorzystać ubezpieczony **ojciec dziecka**.

Rodzice mogą korzystać z zasiłku nawet przez 61 tygodni, ale jedno z nich nie może pobierać zasiłku dłużej niż przez 52 tygodnie.

Zasiłek macierzyński przysługuje przez czas ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres:

- urlopu macierzyńskiego (urodzenie dziecka);
- urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego (przyjęcie na wychowanie dziecka w wieku do 14 lat i wystąpienie do sądu opiekuńczego w sprawie jego przysposobienia lub przyjęcie na wychowanie dziecka w ramach rodziny zastępczej w wieku do 7 lat lub do 10 lat – jeśli to dziecko ma decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego);
- urlopu rodzicielskiego (urodzenie dziecka lub przyjęcie dziecka na wychowanie);
- urlopu ojcowskiego (wychowywanie dziecka).

Okresy, za które przysługuje zasiłek macierzyński, znajdziesz na s. 45–48.

Lekcje z ZUS

Zasiłek macierzyński,
gdy urodzisz **1 dziecko**, wynosi:

12

- **100% pensji**
  (średniej z 12 miesięcy)
  za pierwsze 20 tygodni;
- **70% pensji**
  za kolejne 32 tygodnie oraz
  za 9 tygodni zarezerwowanych
  wyłącznie dla drugiego rodzica.

Możesz zdecydować, że chcesz pobierać zasiłek w takiej samej wysokości przez 52 tygodnie. Wtedy wyniesie on **81,5% pensji**. Jeśli drugi rodzic skorzysta z pozostałych 9 tygodni zasiłku, to otrzyma wówczas 70% pensji.

Wysokość zasiłku macierzyńskiego:

- za okres urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz urlopu ojcowskiego – 100% pensji (średniej z 12 miesięcy);
- za okres urlopu rodzicielskiego – 70% pensji (średniej z 12 miesięcy).

Jeśli w ciągu **21 dni** od porodu albo przyjęcia dziecka na wychowanie złożysz wniosek, że chcesz pobierać zasiłek macierzyński za cały okres urlopu macierzyńskiego (urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego) i rodzicielskiego, zasiłek będzie wynosić przez cały ten czas 81,5% pensji.

O zasiłku macierzyńskim przeczytasz też w tekście uzupełniającym (s. 45–48).

Lekcje z ZUS

Zasiłek opiekuńczy

otrzymasz, gdy będziesz opiekować się:

13

- zdrowym dzieckiem w wieku do 8 lat w sytuacjach określonych w przepisach lub chorym dzieckiem do 14 lat, w tym także dzieckiem z niepełnosprawnością w tym wieku (**60 dni w roku kalendarzowym**);
- chorym dzieckiem w wieku powyżej 14 lat lub innym chorym członkiem rodziny (np. małżonkiem, rodzicem), jeśli będziesz z nim mieszkać w czasie choroby (**14 dni w roku kalendarzowym**).

Lekcja 2

Będziesz mógł skorzystać z zasiłku opiekuńczego za czas opieki **nad zdrowym dzieckiem w wieku do 8 lat** w razie:

- nieprzewidzianego zamknięcia żłobka, klubu dziecięcego, przedszkola lub szkoły, do których dziecko uczęszcza (nieprzewidziane zamknięcie to takie, o którym dowiesz się w terminie krótszym niż 7 dni przed zamknięciem placówki);
- choroby niani (zatrudnionej na podstawie umowy uaktywniającej) albo dziennego opiekuna;
- porodu lub choroby Twojego małżonka albo rodzica dziecka, który stale opiekuje się dzieckiem, jeżeli poród lub choroba uniemożliwia mu tę opiekę;
- pobytu Twojego małżonka lub rodzica dziecka, który stale opiekuje się dzieckiem, w szpitalu albo w innej placówce leczniczej.

Lekcje z ZUS

Zasiłek opiekuńczy

otrzymasz, gdy będziesz opiekować się:

14

- chorym dzieckiem z niepełnosprawnością w wieku 14–18 lat (**30 dni w roku kalendarzowym**);
- dzieckiem z niepełnosprawnością w wieku 8–18 lat w związku z porodem, chorobą albo pobytem w szpitalu Twojego małżonka lub rodzica tego dziecka, który stale się nim opiekuje (**30 dni w roku kalendarzowym**).

Zasiłek opiekuńczy wynosi 80% pensji (średniej z 12 miesięcy).

Łączny okres pobierania zasiłku opiekuńczego w danym roku kalendarzowym nie może przekroczyć 60 dni.

Jeśli będziesz opiekować się wyłącznie dziećmi z niepełnosprawnością (w wieku od 8 lub 14 lat do 18 lat) i innymi chorymi członkami rodziny, zasiłek opiekuńczy będzie przysługiwał Ci łącznie za 30 dni w roku kalendarzowym (w tym maksymalnie 14 dni za opiekę nad innymi chorymi członkami rodziny).

Więcej o liczbie dni, za które możesz otrzymać zasiłek opiekuńczy, przeczytasz w tekście uzupełniającym (s. 43–44).

Łączny okres wypłaty zasiłku opiekuńczego z powodu opieki nad dziećmi i innymi członkami rodziny nie może przekroczyć 60 dni w roku kalendarzowym. Wymieniony limit dni, za które przysługuje zasiłek opiekuńczy, **nie zależy** od:

- liczby dzieci i członków rodziny, którzy wymagają opieki;
- liczby osób uprawnionych do tego zasiłku.

Lekcje z ZUS

Świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego

15

zasiłek chorobowy

świadczenie rehabilitacyjne

renta wypadkowa

Możesz otrzymać te świadczenia, jeśli będziesz niezdolny do pracy z powodu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

jednorazowe odszkodowanie
zwrot kosztów wyrobów medycznych, świadczeń stomatologicznych i szczepień ochronnych

Lekcja 2

Wypadek przy pracy – nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło w związku z wykonywaną pracą i spowodowało uraz lub śmierć.

Choroba zawodowa – schorzenie spowodowane szkodliwymi dla zdrowia czynnikami, które występują w miejscu pracy lub wynikają ze sposobu, w jaki dana osoba wykonywała obowiązki zawodowe. Lista chorób zawodowych znajduje się w rozporządzeniu Rady Ministrów.

Jeśli będziesz mieć wypadek przy pracy lub zachorujesz na chorobę zawodową, to możemy wypłacić Ci jednorazowe odszkodowanie (w razie wystąpienia długotrwałego lub stałego uszczerbku na zdrowiu), a także zwrócić Ci część kosztów, które poniesiesz na leczenie stomatologiczne, szczepienia ochronne lub zakup wyrobów medycznych.

Lekcje z ZUS

Świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego

16

Lekcja 2

Renty i zasiłki z ubezpieczenia wypadkowego:

- są korzystniejsze niż w ubezpieczeniach chorobowym i rentowych, ponieważ chronią przed skutkami wypadków przy pracy i chorób zawodowych;
- **przysługują niezależnie od tego, jak długo pracujesz**. Nawet, jeśli do wypadku doszło pierwszego dnia pracy.

O świadczeniach z ubezpieczenia wypadkowego przeczytasz także w tekście uzupełniającym na s. 49–50.

Wniosek o świadczenie rehabilitacyjne złóż co najmniej 6 tygodni przed zakończeniem pełnego okresu zasiłkowego (182 lub 270 dni albo 91 dni po ustaniu zatrudnienia). Taki termin gwarantuje, że otrzymasz świadczenie rehabilitacyjne od razu, gdy skończy Ci się zasiłek chorobowy.

Jeśli będziesz prowadzić pozarolniczą działalność, nie otrzymasz zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego, gdy w dniu powstania niezdolności do pracy Twoje zadłużenie z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne będzie przekraczać 1% minimalnego wynagrodzenia za pracę. Świadczenia nie przysługują do czasu, aż spłacisz całość zadłużenia. Jeśli spłacisz całe zadłużenie:

- w ciągu 6 miesięcy od dnia powstania niezdolności do pracy – świadczenie przysługuje za cały okres niezdolności do pracy;
- po upływie 6 miesięcy od dnia powstania niezdolności do pracy – masz prawo do świadczeń od dnia spłaty całości zadłużenia (prawo do świadczeń za okres przed tą datą przedawnia się).

Lekcje z ZUS

Świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego

17

- Zasiłek chorobowy i świadczenie rehabilitacyjne zawsze wynoszą **100% pensji**.
- Wszystkie renty wypadkowe są korzystniejsze niż świadczenia z innych ubezpieczeń.
- Tylko z ubezpieczenia wypadkowego można otrzymać **jednorazowe odszkodowanie**, które przysługuje w wysokości **20% przeciętnego wynagrodzenia** za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Uszczerbek na zdrowiu to naruszenie sprawności organizmu, które powoduje (czasowe lub stałe) upośledzenie organizmu. Uszczerbek na zdrowiu może pozostawać w związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową. Długotrwały uszczerbek na zdrowiu to taki uszczerbek, który występuje przez ponad 6 miesięcy, zaś stały uszczerbek to taki, który nie rokuje poprawy.

ĆWICZENIE – MAPA MYŚLI

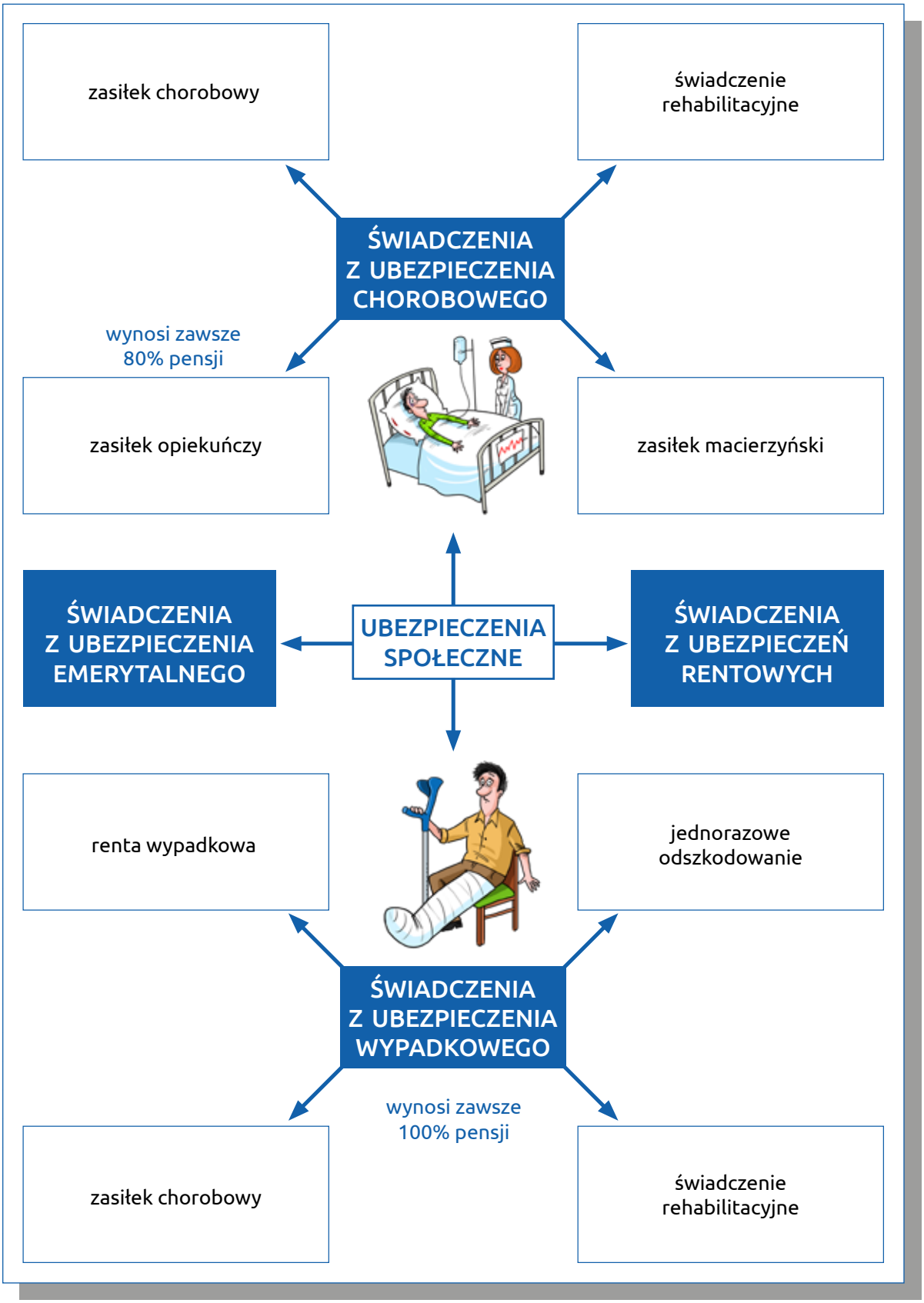

1. CZY WIESZ...

...PRZEZ ILE DNI MOŻNA OTRZYMYWAĆ ZASIŁEK OPIEKUŃCZY?

Przepisy określają, za ile dni w roku kalendarzowym możesz otrzymać zasiłek opiekuńczy. Ten limit zależy m.in. od tego, kim się opiekujesz.

Dla kogo 60 dni

Możesz otrzymać zasiłek opiekuńczy maksymalnie za 60 dni w roku kalendarzowym, jeśli opiekujesz się:

- chorym dzieckiem w wieku do 14 lat;
- zdrowym dzieckiem w wieku do 8 lat, np. z powodu nieprzewidzianego zamknięcia żłobka czy przedszkola, do którego dziecko uczęszcza (pozostałe sytuacje znajdziesz na s. 37).

Możesz skorzystać z zasiłku opiekuńczego z powodu opieki nad dzieckiem własnym, dzieckiem małżonka, dzieckiem przysposobionym, a także dzieckiem, które przyjmiesz na wychowanie i utrzymanie.

Dla kogo 30 dni

Z zasiłku opiekuńczego maksymalnie za 30 dni w roku kalendarzowym możesz skorzystać, jeśli opiekujesz się:

- dzieckiem z niepełnosprawnością, które skończyło 8 lat, ale ma mniej niż 18 lat – w związku z porodem, chorobą albo pobytem w szpitalu Twojego małżonka lub rodzica dziecka, który stale opiekuje się tym dzieckiem;
- chorym dzieckiem z niepełnosprawnością, które skończyło 14 lat, ale ma mniej niż 18 lat.

Trzydziestodniowy limit dni zasiłkowych przysługuje, jeśli dziecko ma:

- orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- orzeczenie o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami:
  - konieczności stałej albo długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji;
  - konieczności stałego współudziału (na co dzień) opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Ważne!

Limit 30 dni zasiłku opiekuńczego w roku kalendarzowym przysługuje łącznie ojcu i matce dziecka z niepełnosprawnością. Wynosi on maksymalnie 30 dni także wtedy, gdy w rodzinie jest więcej niż jedno dziecko z niepełnosprawnością w wieku od 8 lub 14 do 18 lat.

Dla kogo 14 dni

Jeśli musisz zająć się chorym dzieckiem w wieku powyżej 14 lat lub innym chorym członkiem rodziny (małżonkiem, rodzicem, rodzicem Twojego dziecka, ojczymem, macochą, teściem, teściową, dziadkiem, babcią, wnukiem, wnuczką rodzeństwem), to zasiłek przysługuje Ci maksymalnie za 14 dni w roku kalendarzowym.

Aby otrzymać, zasiłek za czas opieki nad wymienionymi chorymi członkami rodziny, musisz pozostawać z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym w czasie opieki.

Niezbędny warunek

Zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeśli nie ma innych osób, które są we wspólnym gospodarstwie domowym i mogą zapewnić opiekę dziecku albo innemu członkowi rodziny. Nie dotyczy to jednak opieki nad chorym dzieckiem w wieku do 2 lat – w takiej sytuacji zasiłek opiekuńczy przysługuje nawet wtedy, gdy inni członkowie rodziny mogliby zapewnić dziecku opiekę. Członkiem rodziny, który może zapewnić opiekę dziecku lub innemu choremu członkowi rodziny, nie jest jednak:

- osoba wykonująca pracę zdalną;
- osoba całkowicie niezdolna do pracy;
- osoba chora;
- osoba, która ze względu na wiek jest niesprawna fizycznie lub psychicznie;
- osoba, która prowadzi gospodarstwo rolne;
- pracownik odpoczywający po pracy na nocnej zmianie;
- osoba, która prowadzi działalność pozarolniczą;
- osoba niezobowiązana do sprawowania opieki na podstawie przepisów Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, jeśli odmawia tej opieki.

Łączny okres wypłaty zasiłku w roku

Łączny okres wypłaty zasiłku opiekuńczego z powodu opieki nad dziećmi i innymi chorymi członkami rodziny (w tym nad dzieckiem w wieku powyżej 14 lat) nie może przekroczyć 60 dni w danym roku. Natomiast gdy opieka dotyczy wyłącznie dzieci z niepełnosprawnością (w wieku od 8 lub 14 do 18 lat) i innych chorych członków rodziny, łączny okres wypłaty zasiłku wynosi maksymalnie 30 dni.

PRZYKŁAD

Anna dostała w pierwszej połowie roku zasiłek opiekuńczy za 35 dni, bo opiekowała się chorymi dziećmi w wieku 4 i 8 lat. We wrześniu tego samego roku wystąpiła o wypłatę zasiłku opiekuńczego za 30 dni z powodu opieki nad chorym dzieckiem z niepełnosprawnością w wieku 17 lat. Otrzymała zasiłek opiekuńczy tylko za 25 dni, do wyczerpania limitu 60 dni (60 dni minus 35 dni).

Przełom roku

Limit dni, za które przysługuje zasiłek opiekuńczy, trzeba ustalać dla każdego roku kalendarzowego. Oznacza to, że jeśli np. Twoje dziecko choruje bez przerwy na przełomie roku, to prawo do zasiłku trzeba ustalić odrębnie dla każdego roku kalendarzowego.

2. CZY WIESZ...

...KIEDY PRZYSŁUGUJE ZASIŁEK MACIERZYŃSKI?

Z zasiłku macierzyńskiego możesz skorzystać, jeśli urodzisz dziecko albo przyjmiesz dziecko na wychowanie. Prawo do tego zasiłku nie zależy od Twojego okresu ubezpieczenia chorobowego, czyli tzw. okresu wyczekiwania.

Zasiłek macierzyński przysługuje Ci, jeśli w czasie, gdy masz ubezpieczenie chorobowe lub przebywasz na urlopie wychowawczym:

- urodzisz dziecko;
- przyjmiesz na wychowanie w ramach rodziny zastępczej (z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej) dziecko w wieku do 7 lat lub do 10 lat (jeżeli dziecko otrzymało decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego);
- przyjmiesz na wychowanie dziecko w wieku do 14 lat i wystąpisz do sądu opiekuńczego o przysposobienie tego dziecka.

Okres, przez który możesz otrzymywać zasiłek macierzyński, zależy od liczby dzieci, które urodzisz podczas jednego porodu albo przyjmiesz jednocześnie na wychowanie. Wynika on z Kodeksu pracy i odpowiada:

- urlopowi macierzyńskiemu (z tytułu urodzenia dziecka) albo urlopowi na warunkach urlopu macierzyńskiego (z tytułu przyjęcia dziecka na wychowanie);
- urlopowi rodzicielskiemu (z tytułu urodzenia dziecka albo przyjęcia dziecka na wychowanie).

Zasiłek macierzyński za okres urlopu macierzyńskiego albo urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego

Możesz otrzymywać zasiłek macierzyński przez:

- 20 tygodni (140 dni) – jeśli urodzisz albo przyjmiesz na wychowanie jedno dziecko;
- 31 tygodni (217 dni) – jeśli urodzisz podczas jednego porodu albo jednocześnie przyjmiesz na wychowanie dwoje dzieci;
- 33 tygodnie (231 dni) – jeśli urodzisz podczas jednego porodu albo jednocześnie przyjmiesz na wychowanie troje dzieci;
- 35 tygodni (245 dni) – jeśli urodzisz podczas jednego porodu albo jednocześnie przyjmiesz na wychowanie czworo dzieci;
- 37 tygodni (259 dni) – jeśli urodzisz podczas jednego porodu albo jednocześnie przyjmiesz na wychowanie pięcioro lub więcej dzieci.

Ważne!

Jeśli przyjmiesz na wychowanie dziecko w takim wieku, że nie jest możliwe wykorzystanie pełnego wymiaru urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego albo dłuższego niż 9 tygodni przed ukończeniem przez dziecko odpowiednio: 7 (ewentualnie 10) albo 14 lat, przysługuje Ci zasiłek macierzyński w krótszym okresie (9 tygodni).

PRZYKŁAD 1

Maria, która ma ubezpieczenie chorobowe z umowy o pracę, przyjęła na wychowanie dwoje dzieci w wieku 3 i 5 lat i wystąpiła do sądu z wnioskiem o ich przysposobienie. Maria ma prawo do zasiłku macierzyńskiego przez okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego – przez 31 tygodni (217 dni).

Zasiłek za okres urlopu rodzicielskiego

Możesz otrzymywać zasiłek macierzyński przez:

- 41 tygodni – jeśli urodzisz albo przyjmiesz na wychowanie w ramach rodziny zastępczej jedno dziecko w wieku do 7 lat albo do 10 lat, jeśli to dziecko ma decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego, albo przyjmiesz na wychowanie dziecko w wieku do 14 lat i wystąpisz do sądu opiekuńczego o przysposobienie tego dziecka;
- 43 tygodnie – jeśli urodzisz podczas jednego porodu albo równocześnie przyjmiesz na wychowanie dwoje lub więcej dzieci do 7, 10 lub 14 lat;
- 38 tygodni – jeśli przyjmiesz na wychowanie dziecko w wieku do 7 lat (lub do 10 lat – jeśli dziecko otrzymało decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego).

Ważne!

Z przedstawionego wymiaru zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego jeden rodzic może wykorzystać maksymalnie 29, 32 lub 34 tygodnie. Natomiast 9 tygodni w ramach tego wymiaru przysługuje wyłącznie drugiemu rodzicowi.

Dłuższy okres zasiłku macierzyńskiego za okres, który odpowiada urlopowi rodzicielskiemu, przysługuje rodzicom dziecka, które ma zaświadczenie stwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie jego rozwoju lub w czasie porodu.

Rodzice w takiej sytuacji mają prawo do zasiłku macierzyńskiego przez:

- 65 tygodni – w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie lub przyjęcia na wychowanie jednego dziecka;
- 67 tygodni – w przypadku urodzenia więcej niż jednego dziecka przy jednym porodzie lub przyjęcia na wychowanie więcej niż jednego dziecka;
- 62 tygodnie – jeżeli przyjęli na wychowanie dziecko w wieku do 7 lat, a w przypadku dziecka, które otrzymało decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego, do 10 albo 14 lat (jeśli wystąpią o jego przysposobienie).

Zasiłek macierzyński za okres urlopu rodzicielskiego możesz wykorzystać jednorazowo albo w częściach. Możesz go wykorzystać w nie więcej niż 5 dowolnie podzielonych częściach.

Pierwsza część nie musi przypadać bezpośrednio po zakończeniu pobierania zasiłku za okres urlopu macierzyńskiego / urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego. Ostatnia część powinna przypadać nie później niż do zakończenia roku kalendarzowego, w którym dziecku kończy 6 lat, a w przypadku dziecka przyjętego na wychowanie – do ukończenia odpowiednio 7, 10 lub 14 lat.

Ważne!

Rodzice mogą dzielić się korzystaniem z zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego i korzystać z niego jednocześnie. Łącznie obojgu rodzicom przysługuje prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego przez:

- 41 tygodni – w przypadku urodzenia lub przyjęcia na wychowanie jednego dziecka;
- 43 tygodnie – w przypadku urodzenia więcej niż jednego dziecka podczas jednego porodu albo równoczesnego przyjęcia na wychowanie dwojga lub więcej dzieci;
- 38 tygodni – w przypadku przyjęcia na wychowanie dziecka, które ukończy odpowiednio 7, 10 lub 14 lat w trakcie pobierania zasiłku.

PRZYKŁAD 2

Anna (pracownica), która urodziła dziecko 1 marca, korzystała z urlopu i zasiłku macierzyńskiego przez 20 tygodni. Wystąpiła też o udzielenie jej urlopu rodzicielskiego i wypłatę zasiłku macierzyńskiego przez 8 tygodni. Następnie ojciec dziecka korzystał z urlopu rodzicielskiego i zasiłku macierzyńskiego przez 9 tygodni. Bezpośrednio po tym okresie Anna ponownie wystąpiła o 6 tygodni urlopu rodzicielskiego i zasiłku macierzyńskiego. Pracodawca udzielił jej urlopu rodzicielskiego i wypłacił zasiłek macierzyński zgodnie z jej wnioskiem. Ponieważ Anna i jej mąż nie wykorzystali jeszcze pełnego wymiaru zasiłku, mogą go pobrać jeszcze w dwóch dowolnych częściach (łącznie korzystają z zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego w pięciu częściach).

Wysokość zasiłku macierzyńskiego

Zasiłek macierzyński za okres, który odpowiada urlopowi macierzyńskiemu lub urlopowi na warunkach urlopu macierzyńskiego, wynosi 100% pensji (średniej z 12 miesięcy, tj. przeciętnego wynagrodzenia lub przychodu za ostatnie 12 miesięcy). Natomiast zasiłek macierzyński za okres, który odpowiada urlopowi rodzicielskiemu, wynosi 70% pensji.

PRZYKŁAD 3

Katarzyna 15 maja urodziła dziecko i wystąpiła do pracodawcy o urlop i zasiłek macierzyński za 20 tygodni. Wystąpiła także o urlop rodzicielski na 8 tygodni i zasiłek macierzyński za ten czas. Katarzyna otrzymała zasiłek macierzyński w wysokości:

- 100% pensji (średniej z 12 miesięcy) za 20 tygodni urlopu macierzyńskiego;
- 70% pensji za 8 tygodni urlopu rodzicielskiego.

Gdy ojciec dziecka wystąpił o urlop rodzicielski na kolejne 8 tygodni, otrzymał zasiłek macierzyński w wysokości 70% pensji.

Rodzic może jednak zdecydować, że chce otrzymywać zasiłek macierzyński w takiej samej wysokości za okres, który odpowiada urlopowi macierzyńskiemu (urlopowi na warunkach urlopu macierzyńskiego) i urlopowi rodzicielskiemu. Będzie on wtedy wynosił 81,5% pensji (nie dotyczy to 9-tygodniowego okresu urlopu dla drugiego rodzica – wówczas nadal zasiłek wynosi 70%). Wystarczy, że w ciągu 21 dni od porodu lub przyjęcia dziecka na wychowanie rodzic złoży wniosek, że zamierza wykorzystać zasiłek macierzyński za cały okres urlopu macierzyńskiego (urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego) i rodzicielskiego. Jeśli rodzic nie wykorzysta w pierwszym roku życia dziecka przynajmniej jednego dnia zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego w wysokości 81,5%, będzie przysługiwać mu jednorazowe wyrównanie zasiłku do 100% podstawy jego wymiaru. Wyrównanie to wypłacane jest na wniosek. W takiej

sytuacji zasiłek macierzyński za okres urlopu rodzicielskiego wyniesie 70% pensji (średniej z 12 miesięcy).

Zasiłek macierzyński dla ojca dziecka

Jako ubezpieczony ojciec dziecka będziesz mógł skorzystać z zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu macierzyńskiego, gdy np.:

- przyjmiesz na wychowanie jako rodzina zastępcza dziecko w wieku do 7 lat lub dziecko w wieku do 10 lat, które otrzymało decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego;
- przyjmiesz na wychowanie dziecko w wieku do 14 lat i wystąpisz do sądu opiekuńczego w sprawie przysposobienia tego dziecka;
- przejmiesz opiekę nad dzieckiem, gdy jego matka wykorzysta zasiłek macierzyński za co najmniej 14 tygodni po porodzie i będzie chciała wcześniej wrócić do pracy;
- przejmiesz opiekę nad dzieckiem, gdy jego matka umrze lub je porzuci, lub podejmie pracę, jeżeli nie była uprawniona do zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu macierzyńskiego.

Jako ubezpieczony ojciec dziecka możesz skorzystać z zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego w dowolnym momencie, niezależnie od wykorzystania przez matkę zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu macierzyńskiego / urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, do końca roku, w którym dziecko kończy 6 lat, a w przypadku dziecka przyjętego na wychowanie – odpowiednio do ukończenia 7, 10 lub 14 lat.

Jeśli będziesz wychowywać dziecko, będziesz mieć dodatkowo prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres, który odpowiada urlopowi ojcowskiemu – do 2 tygodni. Jego wysokość to 100% pensji (średniej z 12 miesięcy).

Z zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu ojcowskiego możesz skorzystać maksymalnie do:

- ukończenia przez dziecko 12 miesięcy – jeśli urodzi Ci się dziecko;
- 12 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia orzekającego przysposobienie i nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 14 lat – jeśli przyjmiesz dziecko na wychowanie.

Ważne!

Urlop ojcowski możesz wykorzystać jednorazowo albo w dwóch częściach. Każda z tych części musi trwać przynajmniej tydzień. Części urlopu ojcowskiego nie muszą przypadać bezpośrednio po sobie.

Rodzice mogą korzystać z zasiłku nawet przez 61 tygodni, ale jedno z nich nie może pobierać zasiłku dłużej niż przez 52 tygodnie.

3. CZY WIESZ...

...JAKIE ŚWIADCZENIA PRZYSŁUGUJĄ Z UBEZPIECZENIA WYPADKOWEGO?

Jeśli ulegniesz wypadkowi przy pracy lub zachorujesz na chorobę zawodową, możesz otrzymać świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego, m.in. zasiłek chorobowy, świadczenie rehabilitacyjne, rentę wypadkową czy jednorazowe odszkodowanie.

Zasiłek chorobowy

Na zasiłek chorobowy z ubezpieczenia wypadkowego możesz liczyć, gdy będziesz niezdolny do pracy z powodu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej. Zasiłek ten przysługuje Ci niezależnie od czasu, przez jaki byłeś objęty ubezpieczeniem wypadkowym (nie dotyczy go tzw. okres wyczekiwania).

PRZYKŁAD 1
Piotr w pierwszym dniu swojej pracy uległ wypadkowi. Wypadek ten pracodawca uznał za wypadek przy pracy. Mimo że Piotr tak krótko był ubezpieczony, otrzymał zasiłek chorobowy z ubezpieczenia wypadkowego.

Ważne!

Zasiłek chorobowy z ubezpieczenia wypadkowego wynosi 100% kwoty, od której odprowadzane są składki (średniej z ostatnich 12 miesięcy).

Świadczenie rehabilitacyjne

Możesz otrzymać świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia wypadkowego, gdy:
- pobierałeś zasiłek chorobowy przez maksymalny okres (182 lub 270 dni lub 91 dni po ustaniu zatrudnienia);
- jesteś nadal niezdolny do pracy po czasie, przez który pobierałeś zasiłek chorobowy;
- można oczekiwać, że dalsze leczenie lub rehabilitacja lecznicza pomogą Ci odzyskać zdolność do pracy.

Świadczenie rehabilitacyjne przysługuje maksymalnie przez 12 miesięcy. Wynosi ono 100% pensji (ustalanej jak przy zasiłku chorobowym i zwaloryzowanej). Abyś mógł otrzymać świadczenie rehabilitacyjne, lekarz orzecznik ZUS musi orzec o okolicznościach, które uzasadniają przyznanie świadczenia rehabilitacyjnego w związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową. Jeśli nie będziesz zgadzać się z tym orzeczeniem, możesz wnieść sprzeciw do komisji lekarskiej ZUS.

Renta wypadkowa

Aby otrzymać rentę wypadkową (tj. rentę z tytułu niezdolności do pracy z ubezpieczenia wypadkowego), musisz mieć orzeczenie o niezdolności do pracy i jej związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową wydane przez lekarza orzecznika (komisję lekarską – jeśli złożysz sprzeciw wobec orzeczenia lekarza orzecznika lub prezes ZUS zgłosi zarzut wadliwości wobec tego orzeczenia).

To, czy otrzymasz rentę wypadkową, **nie zależy** od:

- okresu, przez który jesteś objęty ubezpieczeniem wypadkowym;
- daty, od której powstała niezdolność do pracy z powodu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej;
- tego, czy masz już 60 lub 65 lat, ani od tego, czy osiągniesz ten wiek, pobierając rentę wypadkową.

Renta wypadkowa jest zawsze korzystniejsza niż renta z ubezpieczenia rentowego. Wynika to z zasad jej obliczania i z tego, że można ją łączyć z emeryturą (co jest wyjątkiem od zasady niełączenia świadczeń).

PRZYKŁAD 2

Anna (ma 30 lat i 2 lata stażu pracy) uległa wypadkowi w pracy. Pobierała najpierw zasiłek chorobowy, a następnie świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia wypadkowego. Ponieważ nadal była niezdolna do pracy, wystąpiła o rentę z ubezpieczenia wypadkowego. Lekarz orzecznik ZUS stwierdził, że Anna jest niezdolna do pracy z powodu wypadku przy pracy. Na tej podstawie ZUS przyznał Annie rentę z tytułu niezdolności do pracy z ubezpieczenia wypadkowego. Aby dostać rentę, Anna nie musiała mieć określonego stażu pracy.

Jednorazowe odszkodowanie

Gdy z powodu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej doznasz stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, otrzymasz jednorazowe odszkodowanie.

Stopień uszczerbku na zdrowiu oraz jego związek z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową ocenia lekarz orzecznik ZUS lub komisja lekarska ZUS (jeśli złożysz sprzeciw wobec orzeczenia wydanego przez lekarza orzecznika ZUS lub prezes ZUS zgłosi zarzut wadliwości wobec tego orzeczenia), gdy zakończysz leczenie i rehabilitację.

Stały uszczerbek na zdrowiu to takie naruszenie sprawności organizmu, które powoduje upośledzenie jego czynności i nie można oczekiwać poprawy.

Długotrwały uszczerbek na zdrowiu to takie naruszenie sprawności organizmu, które powoduje upośledzenie jego czynności na dłużej niż 6 miesięcy, ale są szanse na poprawę.

Jednorazowe odszkodowanie wynosi 20% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Brak prawa do świadczeń

Nie dostaniesz świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego, gdy:

- wyłączną przyczyną wypadku było to, że naruszyłeś (umyślnie lub z powodu rażącego niedbalstwa) przepisy, które dotyczą ochrony życia i zdrowia;
- przyczyniłeś się w znacznym stopniu do spowodowania wypadku, ponieważ byłeś nietrzeźwy albo pod wpływem środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- bez uzasadnionej przyczyny odmówiłeś wykonania badania na zawartość w organizmie alkoholu, środków odurzających lub substancji psychotropowych albo przez swoje zachowanie uniemożliwiłeś przeprowadzenie takiego badania.

Wówczas możesz nadal otrzymać świadczenia z ubezpieczenia rentowego albo chorobowego, jeśli spełnisz określone warunki.

Jeśli z powodu wypadku przy pracy nastąpi śmierć ubezpieczonego, to okoliczności wypadku (jak nietrzeźwość czy to, że nie przestrzegał zasad bezpieczeństwa) nie wpłyną na prawo rodziny do świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego.

PRZYKŁAD 3

Tomasz uległ wypadkowi w pracy. Był nietrzeźwy i przyczynił się znacznie do spowodowania wypadku. Z tego powodu nie otrzymał świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego.

ĆWICZENIE – TEST

Jest to test wielokrotnego wyboru, co oznacza, że każde z pytań może mieć od 1 do 4 poprawnych odpowiedzi. Otrzymasz 1 punkt, tylko gdy udzielisz pełnej odpowiedzi na pytanie. Za cały test możesz uzyskać maksymalnie 5 punktów. Wybraną odpowiedź zaznacz znakiem „X" w kratce przy tej odpowiedzi.

PYTANIA			PUNKTACJA
1. Zasiłek chorobowy z ubezpieczenia chorobowego wynosi 100% pensji:			
A	tylko gdy niezdolność do pracy jest spowodowana wypadkiem przy pracy;	A ☐	1
B	gdy niezdolność do pracy jest spowodowana m.in. wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy albo wystąpi w czasie ciąży;	B ☒	
C	za pierwsze 90 dni i 75% pensji w pozostałym okresie;	C ☐	
D	zawsze, gdy chory pracownik ma skończone 40 lat.	D ☐	
2. Świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego może otrzymać osoba niezdolna do pracy z powodu:			
A	wypadku w drodze do pracy lub z pracy;	A ☐	1
B	wypadku przy pracy;	B ☒	
C	każdego wypadku, także niezwiązanego z pracą;	C ☐	
D	choroby zawodowej.	D ☒	
3. Tzw. okres wyczekiwania:			
A	zależy od rodzaju ubezpieczenia chorobowego;	A ☒	1
B	dotyczy wyłącznie zasiłku chorobowego;	B ☒	
C	dla pracowników wynosi 30 dni;	C ☒	
D	nie dotyczy m.in. tych osób, których niezdolność do pracy wynika z wypadku w drodze do pracy lub z pracy.	D ☒	
4. Świadczenie rehabilitacyjne przysługuje:			
A	obowiązkowo każdej osobie, która pobierała zasiłek chorobowy;	A ☐	1
B	w wysokości 100% pensji, jeśli niezdolność do pracy przypada w czasie ciąży;	B ☒	
C	przez maksymalnie 12 miesięcy;	C ☒	
D	w wysokości 90% pensji przez pierwsze 90 dni i 70% pensji w pozostałym okresie.	D ☐	
5. Zasiłek opiekuńczy przysługuje:			
A	tylko z powodu opieki nad chorym dzieckiem;	A ☐	1
B	tylko z ubezpieczenia chorobowego;	B ☒	
C	w wysokości 80% pensji;	C ☒	
D	m.in. z tytułu opieki nad chorym dzieckiem w wieku do 14 lat (przez 60 dni w roku kalendarzowym).	D ☒	
SUMA PUNKTÓW ZA POPRAWNE ODPOWIEDZI z pytań 1–5			5